

Danmarks Naturfredningsforening
DN København
Att: Ole Damsgaard

NOTAT

Titel: Vurdering af grønbroget tudses udbredelse i konsekvensområdet for anlæg af Lynetteholmen i Københavns Kommune.

Tekst: John Frisenvænge.

Dato: 1. udgave 14. november 2021.

Indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, DTK 4cm kort (klassisk) (WMS-tjeneste).

Indhold:

1.	INDLEDNING	2
2.	KILDER	2
3.	HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 12 OG PLANLÆGNING AF LYNETTEHOLM .	3
4.	GRØNBROGET TUDSE	6
5.	HÅNDTERING AF GRØNBROGET TUDSE VED MILJØVURDERINGEN	7
6.	EVIDENS FOR FOREKOMST AF GRØNBROGET TUDSE	8
	6.1 Afgrænsning af konsekvensområdet for Lynetteholm	8
	6.2 Bestande i konsekvensområdet for Lynetteholm	9
7.	KONKLUSION	14

AMPHI Consult er et landsdækkende konsulentfirma med speciale i biologi og natur. Vi har siden 1993 arbejdet med rådgivning, planlægning og naturpleje. Vores mission er at arbejde aktivt og effektivt for sikring af danske naturområder og den generelle biodiversitet. Vi har et godt internationalt netværk og deltager i flere internationale projekter om naturforvaltning og naturbaserede løsninger på samfundsproblemer. Læs mere om vores arbejde på www.amphi.dk.

√ Amphi Consult v/Lars Briggs, Univate by Symbion, Njalsgade 76, 2300 Kbh S, lb@amphi.dk, 63157143

√ Amphi Consult v/Lars Briggs, Forskerparken 10, 5230 Odense M, lb@amphi.dk, 22927859

□ Amphi Consult v/Per Klit Christensen, Vistelhøjvej 5, Skarrild, 6933 Kibæk, pkc@amphi.dk, 20322173

1. Indledning

Amphi Consult har for DN København udarbejdet nærværende faglige vurdering af, hvorvidt der er eller kan være grønbroget tudse i de områder som skal inddrages til anlæg af adgangsvej, arbejdspladsarealer og modtageanlæg (Prøvestenen, Kraftværksøen og Refshaleøen) således som disse anlæg er beskrevet i Lynetteholm, Miljøkonsekvensrapport, udarbejdet af Rambøll november 2020.

Baggrunden er, at grønbroget tudse er omfattet af den særlige beskyttelse som omfatter arter på bilag IV til Habitatdirektivet. By & Havns rådgivere fra Rambøll har i miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm konkluderet, at det ikke er nødvendigt at inddrage denne art i konsekvensvurdering og vurdering af behov for afværgeforanstaltninger. Denne vurdering bygger på en antagelse af, at arten ikke længere forekommer i områder, som kan blive påvirket af projektet.

DN København har ønsket en fagligt baseret vurdering af holdbarheden af denne konklusion.

Nærværende vurdering er udarbejdet af biolog John Frisenvænge. Forfatteren har erfaring med naturovervågning af bestande af grønbroget tudse i Københavns igennem ca. 25 år og kan derudover trække på kendskab til artens status og udbredelse siden ca. 1980.

Forfatteren har desuden arbejdet som rådgiver med miljøvurdering og konsekvensvurdering i forhold til bilag-IV arter siden problemstillingen opstod omkring 2001.

2. Kilder

Vurderingen af grønbroget tudses aktuelle status og udbredelse baseres på eksisterende data, som kan findes i offentligt tilgængelige kilder. Kilderne gennemgås i det følgende.

- Miljøkonsekvensrapporten for Lynetteholm, udarbejdet af Rambøll A/S for By og Havn A/S i november 2020. Herunder oplysninger og undersøgelser refereret i rapporten og gennemgang af referencelisten for vurdering af det for Rambøll tilgængelige materiale.
- Den sammenfattende redegørelse fra maj 2021, som blandt andet refererer og kommenterer høringsvar indkommet i de to høringsrunder forud for Folketingets vedtagelse i juni 2021.
- Tilgængelige data i online-databaser som arter.dk og dofbasen.dk.

Københavns Kommune har i en længere årrække haft ansvar for beskyttelse af bilag-IV arter. Både efter kommunalreformen og før 2007, hvor kommunen havde beføjelser som amt. Kommunen har gennemført generel monitoring af grønbroget tudse i hele det relevante område i 2006 og i dele af området i 2000 og 2011. Desuden har kommunen i diverse miljøgodkendelser og andre tilladelser pålagt grundejere som By & Havn (Nordhavn) og Skanska (Kløverparken) at monitorere bestande af grønbroget tudse for at kunne dokumentere gennemførelse og effekt af afbødende foranstaltninger i forbindelse med aktivitet i deres respektive områder.

De nævnte rapporter er ikke offentligt tilgængelige. De vil dog i vid udstrækning kunne fremskaffes ved at søge aktindsigt hos Københavns Kommune.

I det omfang Amphi Consult har medvirket til ovennævnte monitoringsarbejde for Københavns Kommune og andre, forhindrer tavshedspligt overfor kunder os i at referere resultater eller gengive kortmateriale.

Den gennem monitoringsarbejdet oparbejdede erfaring med de forskellige bestande er imidlertid anvendt til vurdering af de offentligt tilgængelige oplysninger. Desuden benyttes den opnåede viden til at vurdere status for de enkelte bestande på et overordnet plan.

3. Habitatdirektivets Artikel 12 og planlægning af Lynetteholm

Habitatdirektivets artsbeskyttelse sikrer en generel beskyttelse af særlige dyre- og plantearter opført på Habitatdirektivets bilag IV (såkaldte bilag-IV arter).

Beskyttelsen indebærer forbud mod følgende indgreb mod bilag-IV arterne:

- a) alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen
- b) forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer
- c) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d) beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

Især punkt (a), (b) og (d) er relevante i forhold til byudviklingsprojekter.

Kommuner er forpligtet til at sikre de nødvendige hensyn til bilag-IV arterne i forbindelse med administration af planloven på baggrund af reglerne i Erhvervs- og Vækstministeriets habitatbekendtgørelse (BEK 1383 26/3/2016).

Kommunen er tillige forpligtet til at tage de tilsvarende hensyn ved administration af en række andre love (fx Naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, miljøbeskyttelsesloven mm) på baggrund af Miljø- og Fødevarerministeriets habitatbekendtgørelse (BEK 926 27/06/2016).

Derudover er private borgere og virksomheder (-og kommunen som lodsejer-) direkte forpligtet af tilsvarende bestemmelser i Naturbeskyttelseslovens §29a.

I det konkrete tilfælde er plangrundlaget fremkommet igennem en anlægslov og ikke ved kommunal planlægning. Dette kan have betydning for rækkevidden af bestemmelser i bekendtgørelserne, men det ændrer ikke ved den underliggende forpligtelse til at opretholde den strenge beskyttelse af arter og levesteder, som følger af Habitatdirektivet. Miljøvurderingen skal desuden overholde reglerne i VVM-direktivet.

Det fremgår af BEK 1383 (§7, stk. 2), at planforslag efter lov om planlægning ikke kan vedtages, hvis gennemførelse af planen kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Det fremgår tillige (§7 stk. 3), at vurderingen af planforslagets påvirkning af bilag IV arter skal fremgå af redegørelsen til planforslaget.

Derudover skal vurderingen iht. miljøvurderingslovens regler fremgå i forbindelse med miljøscreening og eventuel miljøvurdering af planforslaget.

Det er en forudsætning for varetagelse af artsbeskyttelsen, at forekomster af beskyttede arter er fyldestgørende undersøgt. Planklagenævnet og dets forgængere har i flere tidligere sager fastslået, at mangelfuld belysning af en arts forekomst er en retlig mangel,

der resulterer i planens ugyldighed. Disse vurderinger er baseret på almindelig dansk retspraksis og såkaldte "ulovsbestemte" principper for god forvaltningsskik.

I forhold til miljøvurdering indebærer dette, at man skal forholde sig til mulige konsekvenser for en beskyttet art, hvis man i en screeningsfase konstaterer, at en væsentlig miljøpåvirkning ikke kan udelukkes. Ved usikkerhed om artens forekomst og udbredelse skal undladelse af miljøvurdering derfor være særlig velbegrundet.

Valget af miljøpåvirkninger, der derved udvælges til vurdering, vil ikke være begrænset til direkte og umiddelbart oplagte forhold. Eksempelvis foretog man undersøgelser og miljøvurdering af Lynetteholm i forhold til flagermus, selv om det kan være svært at se, hvordan anlægsaktiviteter i nærmest træløse havneområder og jordopfyldninger i kystnære farvande skulle kunne påvirke flagermusbestande. Det er derimod veldokumenteret, at anlægsarbejder kan have negative konsekvenser for paddebestande i anlægsområder.

I forhold til bilag-IV arter gælder endvidere et skærpet krav til håndtering af påvirkninger.

Formålet med miljøpåvirkning er at belyse væsentlige miljømæssige konsekvenser i en bred forstand – herunder påvirkning af natur, forurening, visuel påvirkning af landskab, socioøkonomiske forhold og meget mere. Dette giver beslutningstagerne grundlag for at vælge mellem alternativer og tilrettelægge projekter så påvirkninger minimeres.

For de fleste forhold har det afgørende betydning at undgå væsentlige negative påvirkninger. Mindre væsentlige påvirkninger kan måske accepteres, evt. i kombination med afbødende foranstaltninger.

I forhold til bilag-IV arter gælder derimod et absolut forbud mod beskadigelse og ødelæggelse af yngle- og rasteområder, samt imod forsætlige skader på individer.

Dette forbud er strammet i den seneste tid i kraft af domme fra EU-Domstolen og afgørelser fra Planklagenævnet. Negative påvirkninger af en bestand af en beskyttet art kan således ikke længere accepteres, hvis de kun omfatter en mindre del af bestanden. Den slags relativisering er forbeholdt den sjældnere benyttede fravigelsesprocedure. Desuden skal det klart beskrives, hvorledes det gennem afbødende foranstaltninger forhindres, at planen eller projektet påvirker den økologiske funktion af beskyttede arters yngle- og rasteområder negativt. Afgørelser er kendt ugyldige fordi stillingtagen til afbødende foranstaltninger blev udskudt og ikke var håndteret under sagsbehandlingen.

At der i dette tilfælde er tale om en anlægslov, samt at afgørelser ifølge loven ikke kan ankes til klagenævn burde ikke ændre på den underliggende retstilstand.

Det skal tilføjes, at Habitatdirektivet i Artikel 16 rummer en mulighed for at fravige beskyttelsesbestemmelserne i Artikel 12. Dette tiltag kan anvendes ved arbejder, der opfylder bydende samfundsmæssige behov, og hvor der ikke findes brugbare alternativer. Bestemmelsen er for eksempel brugt i 2020, hvor Miljøstyrelsen gav Skanska dispensation til opfyldning af et ynglested for grønbroget tudse i Kløverparken på Nordamager. Dette blev begrundet med, at opfyldning af søen var nødvendig for at sikre fremtidigt byggeri i området mod oversvømmelser (klimasikring).

Det er en forudsætning, at fravigelsen ikke kan skade den beskyttede arts bevaringsstatus i sit naturlige udbredelsesområde. En eventuel fravigelse for Lynetteholm ville skulle vurderes i forhold til grønbroget tudses status og udbredelse omkring København, hvor

arten har et samlet udbredelsesområde fra Nordhavn i nord til Greve Strand i syd, der er isoleret fra andre danske forekomster.

Det skal desuden tages i betragtning, at grønbroget tudse er rødlistet som sårbar (VU), samt i den seneste afrapportering til EU vurderes at have stærkt ugunstig bevaringsstatus i Danmark. Dette indebærer, at der skal være stor sikkerhed for, at forholdsreglerne vil virke.

Forekomsterne i Nordhavn og på Nordamager må formodes at være indbyrdes forbundne, og det er for eksempel sandsynligt, at grønbroget tudse oprindeligt har koloniseret Nordhavn ved at svømme over fra Lynetten. Tilsvarende antages vandringer mellem Prøvestenen og Kløverparken at have bidraget til opretholdelse af begge bestande, på trods af perioder med omfattende jordarbejder og mangelfulde afværgeforanstaltninger. Sandområderne i Amager Strandpark kan teoretisk muliggøre udveksling af individer og gener mellem bestandene ved Kløverparken/Prøvestenen og Kastrup Lufthavn. Hvis ikke i dag, så i kraft af anlæggelse af "trædestensvandhuller" ved Kastrup Havn og langs Amager Strandpark.

En fravigelse til f.eks. nedlæggelse af forekomsterne på Nordamager vil fragmentere denne metapopulation og isolere bestanden i Nordhavnen, idet de nærmeste øvrige bestande (Kastrup Lufthavn og Kalvebod Fælled) ikke uden mellemliggende "trædesten" er tilgængelige for bestanden. Dette vil forringe levevilkårene for grønbroget tudse i Københavns Kommune og artens udbredelsesområde i sit Østsjællandske forekomstområde (Hovedstadsområdet).

I forbindelse med den langt mere begrænsede §29a-dispensation på Kløverparken blev individer fra bestanden flyttet til et eksisterende forekomstområde på Naturstyrelsens arealer i Tårnby Kommune. Der skete derved ikke nogen kompenserende nyskabelse af yngle- og rasteområder. I forbindelse med en langt større fravigelse på Lynetteholm vurderes det umiddelbart at være vanskeligt at finde tiltag, der samlet set opretholder uændrede levevilkår for den berørte metapopulation af grønbroget tudse. Derfor er anvendeligheden af fravigelsesinstrumentet tvivlsom, ud fra et fagligt synspunkt.

Under alle omstændigheder forudsætter muligheden for fravigelse, at mulige påvirkninger af den beskyttede art vurderes i forbindelse med projektet.

Af disse grunde er det afgørende for overholdelse af EU-forpligtelserne, at projektet er konsekvensvurderet i forhold til alle relevante bilag-IV arter, og at mulige negative påvirkninger af arter er håndteret før påbegyndelse af anlægsarbejder.

4. Grønbroget tudse

Grønbroget tudse er en varme-elskende paddeart, som er knyttet til meget lysåbne levesteder. Dette gælder både ynglestederne (vandhuller o.lign.) og levesteder på land.

Naturlig succession vil gennem stigende bevoksningsdække og bevoksningshøjde med tiden gøre et nyskabt levested uegnet for grønbroget tudse. Denne proces forstærkes ved indvandring af andre paddearter, f.eks. skrubtudse, der trives med mere skyggende vegetation og samtidig konkurrerer med grønbroget tudse. Dette gør grønbroget tudse til en såkaldt "flygtig art", der konstant fortrænges fra eksisterende levesteder under modning. "Fredning" af naturarealer som grønne, rekreative områder med et lavt driftsniveau, kan således ikke benyttes til sikring af en bestand af grønbroget tudse. Dette er blandt andet set i Nordhavn.

Tilknytningen til tidlige successionsstadier gør sammen med en god spredningsevne grønbroget tudse til en udpræget pionerart. I Hovedstadsområdet har arten mange gange koloniseret områder, der var nyskabt som følge af landvinding eller rydning af eksisterende bebyggelse. Det skaber særlige udfordringer for bygherrer, når arten indvandrer pga. begyndende anlægsaktivitet og derved skaber et beskyttelsesbehov, der ikke var til stede før anlægsarbejderne blev påbegyndt.

I København optræder grønbroget tudse ofte i havneområder, der rummer en passende balance mellem dynamik og uforstyrrelighed. Herunder også områder, der som Kløverparken befinder sig i en overgangsfase mellem forskellige anvendelsesformer. Erhvervs- og havneområder rummer ofte større ubebyggede flader, der sikrer et varmt mikroklima. Dertil kommer en strukturel variation, som skaber skjulesteder for tudserne i hvileperioder. Haveforeninger og skurbyer i skudehavne kan ligeledes rumme rastesteder for tudserne.

Grønbroget tudse tåler ikke for intensiv trafik om natten, da tudserne ofte søger føde på varme overflader af beton, grus eller asfalt. Dette behov opfyldes i erhvervsområder med sparsom trafik efter fyraften. Det gælder i særlig grad i ældre områder med traditionelle havneerhverv. Sådanne områder er imidlertid i stigende grad under omdannelse til mere dynamisk og intensiv udnyttelse.

Byomdannelse og byfortætning i havneområder kan udgøre en trussel mod bestandens overlevelse i København på længere sigt. I særlig grad ved omdannelse til beboelse med deraf følgende højere arealudnyttelsesgrad og højere trafiktæthed.

Anlægsprojekter, så som Lynetteholm, kan have både negative og positive konsekvenser for grønbroget tudse. I forbindelse med anlægsprocesser kan en række aktiviteter skade grønbroget tudse. Tudserne kan bl.a. blive kørt over under kørsel med maskiner og lastbiler, og de kan blive knust eller begravet under jord og andre materialer. Terrænarbejder vil ofte resultere i dannelse af regnvandspytter, hvor tudserne kan yngle. Sådanne risikerer opfyldning inden haletudsernes forvandling. Hvor dette ikke sker, kan grønbroget tudse under gunstige omstændigheder opformeres kraftigt i løbet af få år. Derfor kan der i større anlægsområder som Nordhavn, Peberholm, Sprogø eller Lynetteholm opstå store bestande af arten. Det afgørende er balancen mellem de negative og positive effekter af den dynamiske tilstand. Dette skal håndteres konkret i forhold til steder og aktiviteter. Herunder kan afbødende foranstaltninger som f.eks. paddehegn og skabelse af midlertidige erstatningslevesteder bidrage til at den samlede økologiske funktionalitet opretholdes igennem hele anlægsprocessen.

5. Håndtering af grønbroget tudse ved miljøvurderingen

Følgende dokumenter indgår i miljøvurderingen af Lynetteholm.

1. Miljøkonsekvensrapport, dateret 24. november 2020.
2. Tillæg til miljøkonsekvensrapport vedr. vandplaner, Danmarks Havstrategi og uddybning af sejlrender, dateret 31. marts 2021.
3. Sammenfattende redegørelse over høring af miljøkonsekvensrapport for etablering af Lynetteholm, temarapport for uddybning af sejlrende og klappning samt supplerende miljøkonsekvensrapport for etablering af Lynetteholm, dateret 14. maj 2021.

I miljøkonsekvensrapporten oplyses følgende om grønbroget tudse:

Vidensgrundlag (side 437): *Padder omfattet af habitatdirektivets bilag IV samt fredede og rødlistede padder omfattet af henholdsvis artsfredningsbekendtgørelsen /251/, jagtloven /252/ og den danske rødliste /253/, er eftersøgt i Danmarks Miljøportal /248/ og Naturbasen /249/.*

Desuden er bilag IV-arten grønbroget tudse eftersøgt på Refshaleøen, idet den er konstateret på stedet i 2006. Feltundersøgelsen tager udgangspunkt i Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning af padder /6/.

Vurdering (side 444): *Ifølge Danmarks Miljøportal /248/ og Naturbasen /249/ er der ingen tidligere registreringer af fredede padder eller padder beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV på Refshaleøen. Dette betyder ikke, at de ikke findes i området, snarere at der ikke er gennemført eftersøgning efter padder, eller at paddefund ikke er gjort offentlige. Det fremgår i en rapport fra 2008 udarbejdet af Amphi Consult i forbindelse med et vindmølleprojekt på Avedøre Holme, at der er registreret grønbroget tudse på Lynetten i 2006 /250/.*

Der blev ikke hørt eller set nogen individer af grønbroget tudse i forbindelse med eftersøgningen af arten.

Der er tidligere konstateret grønbroget tudse på Skanskas areal vest for område I. Skanska har i forbindelse med fremtidige planer for grunden fået tilladelse af Miljøstyrelsen til at flytte tudserne, og der er derfor ikke søgt efter dem i området. På den baggrund vurderes påvirkningen på padder ikke i det følgende.

Grønbroget tudse var ikke omfattet af den supplerende miljøvurdering, der blev iværksat på baggrund af indkomne svar i den første høringsrunde. Der er således ikke relevant information i redegørelsen fra den supplerende miljøvurdering.

Miljøkonsekvensrapporten var i offentlig høring i perioden 30. november 2020 til den 25. januar 2021. Resultatet af den supplerende miljøvurdering var i høring i perioden 31. marts til 2. maj 2021.

I den sammenfattende redegørelse over høringerne af bl.a. miljøkonsekvensrapporten og det senere tillæg fremgår følgende:

3.10.2 Høringssvar vedr. bilag IV-arter:

DN og flere borgere har i deres høringssvar bemærket, at der i miljøkonsekvensrapporten mangler at blive redegjort for påvirkningen af grønbroget tudse, der er en beskyttet såkaldt bilag IV-art.

By & Havns bemærkninger:

Der er tidligere registreret grønbroget tudse på det nordøstlige Amager, bl.a. har undersøgelser vist, at grønbroget tudse i 2006 forekom på det nordøstlige Amager ved bl.a. Kløvermarken og Lynetten. På Kløverparken, er der senere (igen) fundet grønbroget tudse, og Skanska, der er grundejer af arealet, har fået tilladelse til at flytte tudserne i forbindelse med en fremtidig udnyttelse af arealet. By & Havns rådgivere har på den baggrund, og i forbindelse med placering af modtageanlæg og ny adgangsvej, kortlagt grønbroget tudses udbredelse i området ved brug af Danmarks Miljøportal og Naturbasen og ved eftersøgning i felten. Der blev ikke registreret grønbroget tudse ved feltundersøgelserne (eller i databaserne). Det er derfor vurderingen, at projektet ikke påvirker bestanden af grønbroget tudse.

6. Evidens for forekomst af grønbroget tudse

6.1 Afgrænsning af konsekvensområdet for Lynetteholm

Følgende områder af relevans for grønbroget tudse kan med rimelighed antages at indgå i et konsekvensområde for anlægsprojektet:

- Refshaleøen inklusive områder ved Renseanlæg Lynetten: Det primære arbejdsområde ved opfyldningsarbejderne.
- Prøvestenen/Kløverparken: Etablering af Østlig Ringvej. Anlægsarbejder og efterfølgende trafik med jordtransporter.
- Ydre Nordhavn/Nordhavnstippen: Midlertidigt jorddeponi. Eventuel udskibningshavn for opmagasineret jord.

Anlæg af Lynetteholm vil indebære inddragelse af områder til anlæg af adgangsvej, arbejdspladsarealer og modtageanlæg. Dette vil inklusiv adgangsvej (Østlig Ringvej) berøre arealer på Prøvestenen, Kraftværksøen og Refshaleøen. Desuden vil der foregå midlertidigt oplag af jord på opfyldsarealerne i Ydre Nordhavn.

Foruden direkte påvirkning af bestande i anlægsområder mv. er det relevant for konsekvensvurderingen, at grønbroget tudse vil forsøge at indvandre til nyopfyldte områder, så snart disse er egnede dertil. Dette er blandt andet set ved de seneste opfyldninger i Nordhavn. Derfor må konsekvensområdet også omfatte alle bestande, der kan fungere som spredningskilder til Lynetteholm.

Af disse grunde afgrænses nærværende vurdering til områderne Nordamager og Nordhavn. Nabobestande ved Kastrup Lufthavn og på Kalvebod Fælled vil på grund af afstande og spredningsbarrierer kun i meget begrænset omfang interagere med de bestande på Nordamager, og der forventes ingen direkte påvirkning af deres levesteder pga. anlægsprojektet. Det kan på trods af afstand og mellemliggende trafikantlæg ikke udelukkes, at der via Amager Strandpark er en begrænset udveksling af individer mellem bestandene på Østamager og Nordamager. Påvirkning af bestandene på Nordamager forventes dog ikke at have umiddelbar betydning for bestandene på Østamager.

6.2 Bestande i konsekvensområdet for Lynetteholm

I det følgende vurderes aktuel evidens for forekomst af grønbroget tudse i konsekvensområdet. Placeringen af de enkelte bestande fremgår af kortbilag.

Kløverparken (tidligere benævnt Pyrolysegrunden)

Status: Yngleforekomst minimum til 2020, hvor ynglested blev nedlagt. Antagelig fortsat forekomst af rester af bestanden, men med stærkt reducerede ynglemuligheder.

Dokumentation:

Rambøll refererer i miljøkonsekvensrapporten for Lynetteholm, at grundejeren (Skanska A/S) har fået tilladelse til at flytte en bestand af grønbroget tudse fra området. Det er fremgået af den offentlige debat, at der skal bygges boliger i Kløverparken. Denne bestand er tidligere overvåget af Københavns Kommune i 2000 og 2006, så arten har således eksisteret i området igennem en periode på mindst 20 år.

I december 2020 fik Skanska af Miljøstyrelsen dispensation til nedlæggelse af ynglestedet efter indsamling og flytning af dyr til Kalvebod Fælled.

På baggrund af kendskab til artens biologi må det antages, at der endnu er rester af bestanden tilbage i området.

Grønbroget tudse bliver kønsmoden i en alder på 3-4 år. Efter forvandling fra haletudser spredes tudserne i omegnen, hvor der blandt andet ligger dokumenterede fund i Sundby Sejlforening. Det er ikke sandsynligt, at indsamlingen af dyr i 2020 har omfattet en større andel af de endnu ikke kønsmodne dyr.

Grønbroget tudses hanner tilbringer længere perioder ved ynglestedet, mens hunnerne kun kommer til vandet for at lægge æg og derpå forlader vandet igen. Det kræver derfor intensiv indsamlingsaktivitet med nærmest daglige besøg at indsamle en væsentlig andel af hunnerne i bestanden. Hannerne bevæger sig ligeledes til og fra vandet i løbet af yngleperioden. Endelig kan kølige vejrforhold gøre hannerne utilbøjelige til at ligge fremme. Forårsperioden 2020 var præget af tørt og køligt vejr, og der var få optimale nætter, hvor en stor andel af hannerne var til stede.

Endelig er der tale om et ret stort vandhul, hvor tudserne let kan skjule sig. Nogle dyr – hanner såvel som hunner – kan have haft held til at undgå indsamling. Dertil kommer, at indsamling af haletudser ikke kan have omfattet al paddeyngel.

Skanska har i forbindelse med tidligere miljøgodkendelser etableret to erstatningsvandhuller på et tilstødende areal. Disse vandhuller er pga. tilgroning ikke særlig egnede

som ynglesteder for grønbroget tudse nu. Den resterende del af bestanden vil således kun kunne reproducere sig, hvis lavvandede vandsamlinger genopstår i terrænlavninger i Kløverparken, eller hvis de vandrer til Prøvestenen.

Bestande af grønbroget tudse har høj dødelighed, men nogle dyr kan nå en alder på 7 år og derover. Det må på den baggrund forventes, at området endnu i nogle år vil rumme rester af bestanden. Dertil kommer evt. spredning af tudser fra Prøvestenen.

Områdets relevans for anlægsprojekt:

Kløverparken indgår i overvejelser om vejadgang til anlægsområdet. Realisering af dette er dog mindre sandsynligt, da området er tiltænkt anvendt til boligbyggeri. Bestande af grønbroget tudse på Prøvestenen og Kløverparken kan desuden forventes at interagere, hvorfor etablering af adgangsvej på Prøvestenen også kan berøre en bestand ved Kløverparken. Forøget kørsel i området vil desuden generelt øge risikoen for overkørsel af tudser.

Håndtering i forbindelse med miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm:

Rambøll undlod på baggrund af oplysningerne om dispensationen at iværksætte undersøgelser ved Kløverparken i 2020. De oplysninger, som er indkommet ved indsamlingsarbejdet i 2020, synes ikke at have været tilgængelige for miljøvurderingen. Det samme gælder Københavns Kommunes monitoringsresultater fra 2000 og 2006, samt den dokumentation, som Skanska har indsamlet og afrapporteret til Københavns Kommune i forbindelse med miljøgodkendelser. Omtalte materiale fremgår ikke af tekst eller referenceliste.

Prøvestenen

Status: Dokumenteret yngleforekomst i 2021.

Dokumentation:

Der foreligger i alt 3 nyere fund af grønbroget tudse fra det p.t. offentligt tilgængelige område på Prøvesten Syd. Disse vises på kort i Figur 1.

Med funddato 22. august 2020 er der på arter.dk offentliggjort et foto ledsaget af kommentaren: *Har observeret ca 10 Grønbrogede tudser i august/september på asfaltvejen v naturområdet prøvestenen Amager nord.*

Nærværende dokumentets forfatter har den 20. april 2021 fra samme område hørt kvækning af grønbroget tudse på Prøvestenen. Kvækningen foregik i et tilstødende område uden offentlig adgang, og bestandens størrelse er derfor ukendt. Det kunne dog ses, at området rummer flere anlagte bassiner, samt at der tillige fandtes større regnvandsbetingede vandsamlinger i området. Observationen er offentliggjort på DOFbasen.dk og arter.dk. Oplysningen blev desuden indsendt til den supplerende høring af Lynetteholm i maj 2021. Denne nye oplysning gav dog ikke By & Havn anledning til at revidere konklusionen fra miljøkonsekvensrapporten, og Prøvestenen blev ikke nævnt i kommentaren til de indkomne høringssvar.

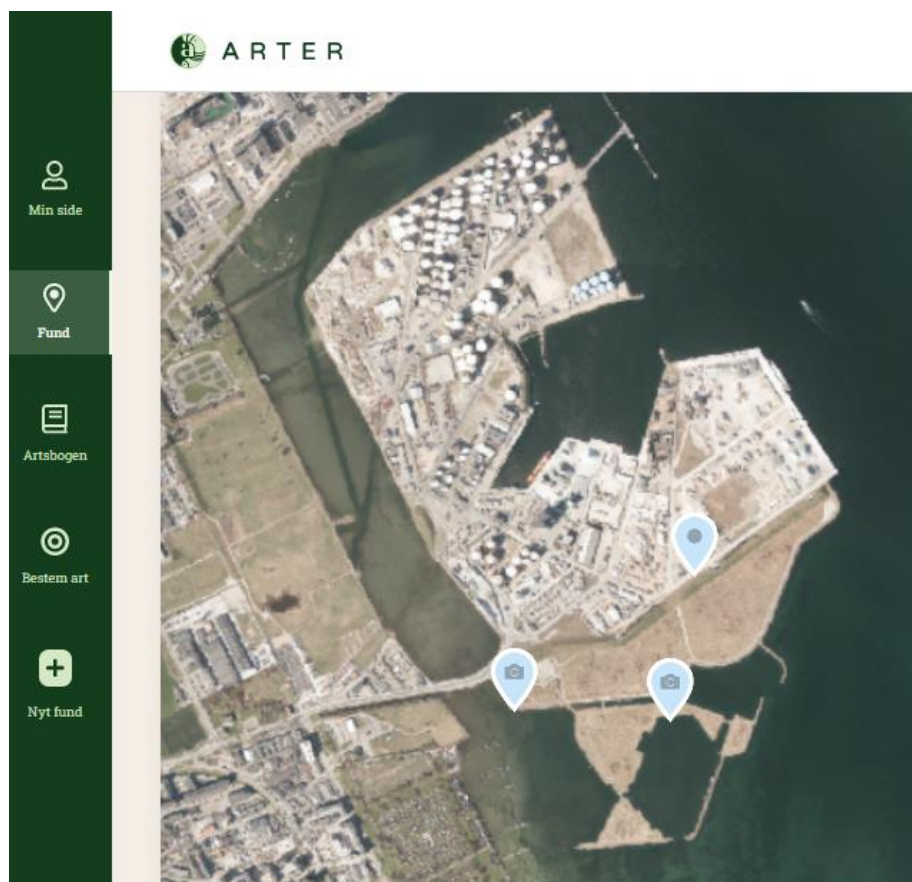
Med funddato 22. september 2021 er der på arter.dk offentliggjort et foto af en grønbroget tudse, som blev fundet på en sti på Prøvesten Syd.

Grønbroget tudse er tidligere fundet på Prøvestenen i 2006, i forbindelse med Københavns Kommunes paddeeftersøgning. Området, der i dag kaldes Prøvesten Syd, var da nyskabt som følge af opfyldningsarbejder. I 2006 yngede grønbroget tudse i en kystnær vandsamling, der ifølge luftfotos fandtes igennem flere år. Denne var tør i april 2021, men genfund af arten i 2020 og 2021 viser, at der også i de mellemliggende år har været ynglemuligheder for grønbroget tudse på Prøvestenen. På grund af adgangsbegrænsninger vides ikke, om ynglestederne er begrænset til det sydlige Prøvestenen. Det må antages, at der vil kunne findes individer på egnede levesteder fordelt over det meste af Prøvestenen.

Områdets relevans for anlægsprojekt:

Lynetteholmprojektet indebærer en mulig ny adgangsvej via sydkysten af Prøvestenen. Anlægsarbejder og arbejdsarealer kan omfatte områder, der i dag er rasteområder for grønbroget tudse. Anlægsarbejder og den senere vejtrafik kan medføre drab på individer og samtidig påvirke bestanden gennem øget dødelighed.

Håndtering i forbindelse med miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm: Selv om konsekvensvurderingen omfatter en ny adgangsvej via Prøvestenen, blev der ikke i 2020 foretaget eftersøgning af arten eller vurdering af mulige levesteder på Prøvestenen. Resultatet af Københavns Kommunes monitoring i området i 2006 synes således ikke at være inddraget i miljøvurderingen.

Figur 1. Fund fra 2020 og 2021 på Prøvestenen (kilde: arter.dk).

Lynetten (Refshaleøen):

Status: Dokumenteret yngleforekomst i 2021.

Dokumentation:

Ifølge en oplysning på DOFbasen.dk er grønbroget tudse observeret ved "Lynetten vindmøllepark" den 20. maj 2021. Lydoptagelse er efter henvendelse til finderens modtaget som dokumentation og godkendt. Fundet blev oplyst lokaliseret til et lille vandhul på landsiden af lagunen. Arten er tidligere fundet ynglende i samme område ved Københavns Kommunes undersøgelser i 2006. Fundet i 2021 viser, at arten har klaret sig i de mellem-liggende år.

Områdets relevans for anlægsprojekt:

Refshaleøen og området ved Lynetten vindmøllepark, hvor ynglestedet er fundet, udgør det primære anlægsområde og arbejdsareal ved projektet. Yngle- og rasteområder for grønbroget tudse vil således blive berørt i intens grad.

Håndtering i forbindelse med miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm: Rambøll foretog i 2020 eftersøgning af grønbroget tudse på Refshaleøen, herunder ved Lynetten. Detaljer vedrørende eftersøgningen (tidsrum eller afgrænsning) foregår ikke af det offentliggjorte materiale. Det kan kun konstateres, at Rambøll IKKE fandt den yngleforekomst, der blev observeret i 2021.

Lokalisering: Den omtalte observation kan findes ved søgning på DOFbasen, dog uden præcis angivelse af placering. Denne fremgår imidlertid på fugleognatur.dk (Naturbasen), OBS-ID NB-3758421. På grund af krav om betaling for erhvervsmæssig brug af de indtastede oplysninger, kan dette kort ikke vises her.

Nordhavn:

Status: Dokumenteret forekomst 2021.

Dokumentation:

Arten har været kendt fra området siden omkring år 2000, og bestanden er blandt andet overvåget af Københavns Kommune, By & Havn og Miljøstyrelsen. På Danmarks Miljøportal og arter.dk kan findes resultatet af Miljøstyrelsens Novana-undersøgelser i 2020. Dertil kommer flere borgerfund, som er offentliggjort via online-databaser (DOFbasen.dk, arter.dk og fugleognatur.dk).

Af relevans for Lynetteholm er, at en væsentlig del af grønbroget tudses yngleaktiviteter er flyttet ud i de områder, der er inddæmmet i de seneste år. Optælling af et større antal yngleaktive tudser og fund af talrig yngel i 2020 viser, at udnyttelse af nye levesteder og ynglemuligheder trods øget dødelighed pga. anlægsaktiviteterne samlet set har fået bestanden til at vokse og styrket denne.

Områdets relevans for anlægsprojekt:

Jorddepoter i Nordhavnen forventes ifølge høringsmaterialet at blive benyttet til midlertidig jordopbevaring indtil der er etableret en indramning, som kan fastholde deponeret jord i havet ud for Refshaleøen.

Den gennemførte opfyldning af det inddæmmede havområde har resulteret i skabelse af egnede ynglesteder for grønbroget tudse i regnvandsfyldte terrænlavninger.

Ved fortsat jorddeponering vil terrænet blive hævet yderligere. Dette kan resultere i at de aktuelle ynglemuligheder for grønbroget tudse tildækkes. Der kan dog også opstå nye ynglemuligheder for arten neden for jordbunkerne. Jordkørsel og terrænarbejder indebærer en konstant risiko for dødelighed for tudser og tildækning af yngel. Sidstnævnte sås blandt andet i foråret 2020.

Foruden bestanden ved Lynetten er Nordhavnsbestanden den mest sandsynlige kolonisator af de kommende opfyldsområder ved Lynetteholm.

Håndtering i forbindelse med miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm:

Nordhavnen er i miljøkonsekvensrapporten nævnt som fremtidig udskibningshavn for midlertidigt opbevaret jord. Der er dog ikke foretaget konsekvensvurdering af dette i forhold til grønbroget tudse. Der er endvidere ikke foretaget vurdering af mulige konflikter i forhold til indvandring af grønbroget tudse til Lynetteholm fra Nordhavn.

Rambøll må antages at have været bekendt med forekomst af grønbroget tudse i Nordhavn, da dette fremgår af Danmarks Miljøportal. Desuden har både Københavns Kommune og By & Havn (Rambølls kunde) gennemført monitoring af paddebestande i Nordhavn igennem en årrække. Resultaterne heraf fremgår hverken af tekst eller referenceliste i miljøkonsekvensrapporten. Det må på den baggrund antages, at man ikke har fundet det relevant at forholde sig til denne bestand.

Figur 2. Fund af grønbroget tudse i Nordhavn, som er offentliggjort på arter.dk. Fundene omfatter såvel resultatet af professionel naturovervågning (Amphi Consult for Miljøstyrelsen) som borgerfund. Nogle af fundene er afsat noget upræcist i forhold til det aktuelle fundsted, og der nogle af forfatteren kendte ynglestedsfund, som ikke er vist på kortet. De nyeste fund er fra 2021.

7. Konklusion

Aktiviteter i forbindelse med anlæg af Lynetteholm vil berøre områder med kendt forekomst af grønbroget tudse på Nordamager og i Nordhavn. Anlægsaktiviteterne og de tilknyttede vejanlæg kan potentielt påvirke såvel yngle- og rasteområder som individer af arten. Dertil kan det forventes, at nye landområder vil være attraktive for indvandring af grønbroget tudse fra bestande på Nordamager og i Nordhavn.

Belysning af grønbroget tudses udbredelse vanskeliggøres af, at naturovervågning udført af Københavns Kommune og de private grundejere By & Havn og Skanska ikke er gjort offentligt tilgængelig. Disse data synes heller ikke at have været tilgængelige for Rambølls arbejde med miljøvurdering af Lynetteholm, hvilket har svækket dette.

Der findes dog punktvis observationer fra de nævnte områder, foruden statslige data tilvejebragt gennem Novana-programmet. Dette suppleres af oplysninger, som er offentliggjort via miljøkonsekvensrapporten for Lynetteholm.

På Nordamager findes dokumentation for ynglefremkomst af grønbroget tudse på Prøvestenen og ved Lynetten i 2021. I Kløverparken refererer miljøkonsekvensrapporten oplysning om forekomster af arten frem til 2020. Det findes på baggrund af kendskab til artens biologi sandsynliggjort, at individer af arten fortsat vil være at finde i det sidstnævnte område i nogle år fremover.

Forekomsterne af grønbroget tudse ved Lynetten, Prøvestenen og Kløverparken er tidligere monitoreret af Københavns Kommune. Disse bestande har været kendt i en periode på 15-20 år, og der kan derfor regnes med en regelmæssig forekomst de pågældende steder. Ynglestedet for bestanden i Kløverparken er dog i 2020 blevet nedlagt med henblik på fremtidig anvendelse af arealet til boligbyggeri.

Bestanden i Nordhavn er veldokumenteret igennem mere end 15 år, med seneste offentliggjorte ynglefund i 2020 og observationer i 2021. Bestanden har vist en stor evne til at kolonisere nyinddæmmede områder som de fremtidige landområder på Lynetteholm.

Det kan på baggrund af ovenstående bestemt ikke udelukkes, at kommende anlægsarbejder og tilhørende vejanlæg vil kunne have negative konsekvenser for grønbroget tudse.

For at overholde Habitatdirektivet, VVM-direktivet og dansk følgelovgivning vurderes det derfor at være nødvendigt, at der gennemføres en supplerende miljøvurdering med fastlæggelse af relevante afværgeforanstaltninger til sikring af grønbroget tudse.

Disse udredninger skal, for at undgå overtrædelse af Habitatdirektivets beskyttelsesbestemmelser, foreligge FØR der gennemføres anlægsarbejder, som potentielt kan berøre yngle- og rasteområder for arten eller på andre måder skade tudser.

Den manglende konsekvensvurdering medfører, at der mangler afgrænsning af beskyttede yngle- og rasteområder for grønbroget tudse i områder berørt af projektet. Desuden mangler planlægning af afværgeforanstaltninger, som kan forebygge skade på såvel yngle- og rasteområder som individer der overvintrer, yngler eller som bare passerer veje og anlægsområder. Herunder også individer, der i fremtiden indvandrer til de nyskabte landområder.

Dette indebærer, at man ikke på nuværende tidspunkt kan påbegynde jordarbejder i konsekvensområdet uden risiko for at overtræde forbuddene i Habitatdirektivets Artikel 12.

Forbudet mod beskadigelse af yngle- og rasteområder er absolut, og det har dermed ikke betydning, at risikoen ikke er forudset i forbindelse med miljøvurderingen.

Lynetteholm er vedtaget ved anlægslov, hvilket medfører, at de love, bekendtgørelser og vejledninger, som normalt gælder for lokalplaner og VVM-pligtige projekter ikke nødvendigvis er dækkende. Anlægsloven har desuden flyttet kompetencer imellem myndigheder. Endelig er normale klageveje, så som anke til Planklagenævn og Miljø- og Fødevarerklagenævn ophævet.

I "normal retstilstand" vil anlægsarbejder, der igangsættes med risiko for skade på individer eller yngle- og rasteområder, være en overtrædelse af Naturbeskyttelseslovens §29a. Eksempelvis, hvis der opdages rastende flagermus under fældning af et træ. Sådanne overtrædelser kan meldes til Miljøstyrelsen, der tager skridt til at standse overtrædelsen. Det er også set, at man har brugt politianmeldelse for at få standset de ulovlige arbejder, inden der er sket for stor skade.

Det overlades til jura-kyndig ekspertise at afklare placeringen af myndighedskompetencer i forhold til Lynetteholm. Umiddelbart må det dog forventes, at Staten ved administration af de internationale beskyttelsesbestemmelser er forpligtet til at overholde de samme kvalitetskrav som underordnede myndigheder.

Figur 3. Bekræftede forekomstområder for grønbroget tudse i Københavns Havn i perioden 2020-2021.